

KÂŞGARLI MAHMUD
DİL VE EDEBİYAT DERGİSİ
KÂŞGARLI MAHMUD JOURNAL OF
LANGUAGE AND LITERATURE

Cilt 2 Sayı 3 (2026)

HİMMET BÜKE, *ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ DÖNEMİNE AİT BİR DİL*
YADİĞÂRI FERHENG-NÂME (HOCA MESUD), 2020

Mustafa ACAT

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans
Öğrencisi, acattmustafa@gmail.com ORCID: 0000-0001-8247-1241

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 01.03.2026

Kabul Tarihi: 02.03.2026

Yayın Tarihi: 30.06.2026

Atıf

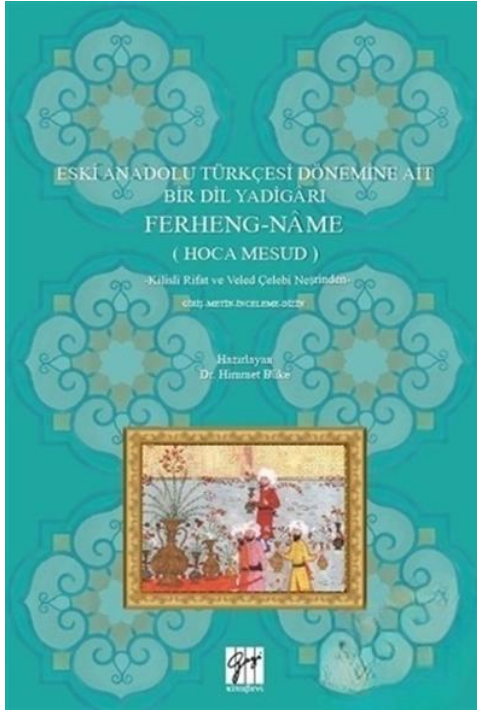
Acat, M. (2026). Himmet BÜKE, Eski Anadolu Türkçesi Dönemi'ne Ait Bir Dil Yadiğârı Ferheng-Nâme (Hoca Mesud), 2020. *Kâşgarlı Mahmud Dil ve Edebiyat Dergisi*. 2 (3), 57-64.

Eski Anadolu Türkçesi dönemi; Selçuklu Devleti'nin Anadolu'daki siyasî ve kültürel mirasçısı olarak kabul edilen Anadolu Selçuklu Devleti'ni, bu devletin yıkılmasının ardından ortaya çıkan beylikler dönemini ve Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecini içine almaktadır. Bu tarihî süreç, Türkçenin resmî ve edebî bir dil hâline gelmesinde belirleyici bir rol oynamıştır.

Anadolu Selçukluları döneminde yazı dili olarak ağırlıklı biçimde Arapça ve Farsça kullanılmış; bilim, din ve edebiyat alanlarındaki eserler büyük ölçüde bu dillerde kaleme alınmıştır. Bununla birlikte, Moğol istilasından önceki dönemde Türkçe eserlerin de yazıldığı ve Türkçenin edebî dil olarak varlığını sürdürdüğü bilinmektedir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin siyasi otoritesini kaybederek yıkılmasının ardından Anadolu'da kurulan beylikler, Türkçenin kullanım alanını genişletmiş ve bu dilin hem resmî hem de edebî bir hüviyet kazanmasına zemin hazırlamıştır.

Beylikler döneminde Türkçe eserlerin sayısında belirgin bir artış gözlemlenmiş; özellikle ahlaki dinî ve öğretici nitelik taşıyan metinler yoğunluk kazanmıştır. Bu dönemde kaleme alınan yazılı eserlerin büyük bir kısmı telif eserlerden ziyade Arapça ve Farsça kaynaklardan yapılan tercümelerden oluşmaktadır. Ancak bu

tercümeler çoğu zaman birebir çeviri niteliği taşımamış; metinler, dönemin dil anlayışı ve kültürel ihtiyaçları doğrultusunda sadeleştirilmiş, genişletilmiş ya da yeniden düzenlenmiştir. Bu yönüyle Eski Anadolu Türkçesi dönemi, Türkçenin ifade gücünün arttığı ve edebî bir dil olarak kökleştiği bir geçiş evresi niteliği taşımaktadır.

Eski Anadolu Türkçesi döneminde Arapça ve Farsçadan çok sayıda eser Türkçeye tercüme edilmiş, bu tercümeler, çoğu zaman birebir çeviri niteliği taşımamış; metinler adapte edilerek, genişletilerek ya da metinlerin bazı bölümleri çıkarılmak suretiyle yeniden kaleme alınmıştır. Bu durum, dönemin

tercüme anlayışının serbest ve yorumlayıcı bir nitelik taşıdığını göstermekte olup tercümeler yoluyla hem islami hem de ahlaki-didaktik içeriklerin Türk okuyucusuna aktarılması amaçlanmıştır.

Sultan Veled, Hoca Dehhânî, Hoca Mes'ûd, Ahmedî ve Ahmed-i Dâî gibi müellifler, Anadolu Selçuklu Devleti ve Beylikler döneminde Arapça ve Farsçadan yaptıkları tercümelerle Türk edebiyatının gelişiminde önemli rol oynamış şahsiyetler arasında yer almaktadır. Bu isimler, yalnızca Arapça ve Farsçadan Türkçeye eser kazandıran kimlikleriyle değil, Türkçenin edebî bir dil olarak kullanımını yaygınlaştırmaları bakımından da dikkat çekmektedir. Bu dönemde tercüme edilen eserlerin büyük bir kısmını ahlaki ve öğretici (didaktik) nitelik taşıyan metinler oluşturmaktadır. Söz konusu eserler, toplumun dinî, ahlaki ve kültürel değerlerini aktarmayı hedefleyen bir anlayışla kaleme alınmıştır. Sâdî-i Şîrâzî tarafından Farsça olarak yazılan *Bostân* adlı eser de Eski Anadolu Türkçesi döneminde tercüme edilen bu didaktik metinler arasında yer almakta; içerdiği öğüt verici anlatımı ve ahlak merkezli kurgusuyla dönemin tercüme geleneğini temsil eden önemli örneklerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Sâdî-i Şîrâzî, 13. yüzyılda İran coğrafyasında yaşamış bir yazardır. Kendinden sonraki nesilleri etkileyen bu yazarın eserleri, birçok dile doğrudan ya da genişletilmiş tercüme yöntemiyle aktararak evrensel bir nitelik kazanmıştır. En önemli eserleri *Bostân* ve *Gülîstan*'dır. Söz konusu eserlerin, Türk dilinin Anadolu'da yazı dili hâline gelmesiyle birlikte Türkçe tercümeleri yapıldığı bilinmektedir.

Yazar ve şairleri himaye kültürünün yüzyıllar boyunca varlığını sürdürmesiyle birlikte, devlet büyüklerinin yazarlardan eser/eserler kaleme almalarını talep etmeleri; yazarların telif ya da tercüme eser yazmaları üzerinde etkili olmuştur. Büke (2020), Hoca Mes'ûd'u önemli kılan özellikler arasında; dönemindeki yazarların eserlerini genellikle devlet büyüklerinin isteğiyle telif veya tercüme etmelerine karşın, Hoca Mes'ûd'un eserlerinde böyle bir isteğin bulunmadığını belirtir. Bu yönü Hoca Mes'ûd'u dönem yazarlarından ayırmakla birlikte eserlerinde herhangi bir devlet büyüğünün adının geçmemesi müellifin yaşadığı coğrafyanın tespitini zorlaştırmaktadır.

Hoca Mes'ûd'un *Ferheng-nâme-i Sâdî* adlı eserini değerli kılan başlıca özellikler, Eski Anadolu Türkçesi döneminde kaleme alınmış olması ve mevcut bilgilere göre Türk edebiyatındaki ilk *Bostân* tercümesi olarak kabul edilmesidir. Bostân, yaklaşık 4100 beyitten oluşmaktadır¹ ancak Hoca Mes'ûd bu beyitlerin tamamını tercüme etmemiştir. Bu durum, eserin birebir tercüme olmadığını göstermektedir. Eserin günümüze ulaşan dört nüshası bulunmaktadır: Ali Emîrî Nüshası, Mustafa Özkan Nüshası, Manisa Nüshası ve Danimarka Nüshası (Büke, 2020). Bu nüshaların müellif nüshası olup olmadığı ise kesin olarak bilinmemektedir.

Ali Emîri Koleksiyonu'nda bulunan nüsha, 1896 yılında, dönemin şair ve devlet adamlarından Veled Çelebi'nin eline geçmiş, Veled Çelebi eserin üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan eserin istinsah edilmesini sağlamış ve nüshayı Ahmet Mithat Efendi'ye hediye etmiştir. Veled Çelebi'nin elindeki orijinal nüsha ise bir yangın sonucunda yok olmuş, Ahmet Mithat'ın vefatından sonra, söz konusu nüsha bir şekilde Ali Emîri'nin eline geçmiştir. Günümüze kadar ulaşan ve Ali Emîri Koleksiyonu'nda bulunan bu nüsha, Veled Çelebi tarafından istinsah ettirilen nüshadır. *Dîvânu Lugâtî't-Türk'ü* bularak Türk dünyasına kazandıran Ali Emîri, söz konusu nüshayı da bularak Türk dilinin Eski Anadolu Türkçesi olarak adlandırılan dönemine de büyük katkıda bulunmuştur.

1923 yılına gelindiğinde Kilisli Rifat ve Veled Çelebi, Ali Emîri koleksiyonunda bulunan nüsha üzerine bir çalışma yapmış ve eserin basılmasına vesile olmuşlardır. Kilisli Rifat ve Veled Çelebi, ilgili nüshayı hazırlarken Eski Anadolu Türkçesi dönemine özgü sözcükleri ve dil özelliklerini dipnotlarla açıklamaya çalışmışlardır. Bu durum, Eski Anadolu Türkçesi

¹ <https://www.iranicaonline.org/articles/bustan-sadi> (Erişim Tarihi: 06.01.2025)

dönemine özgü kelimelerin, Osmanlı Türkçesinden Türkiye Türkçesine geçiş sürecindeki görünümünü ortaya koyması bakımından çalışmanın değerini arttırmaktadır.

Ferheng-nâme'nin diğer nüshaları üzerine günümüze kadar birçok tez, makale, bildiri vb. bilimsel çalışma yapılmıştır. Doç. Dr. Himmet Büke, Ali Emîri Nüshasının metin transkripsiyonunu ve dil incelemesini gerçekleştirip kitap hâlinde yayımlayarak bilim dünyasına kazandırmıştır. Çalışma; Ön Söz, Kısaltmalar ve İşaretler, Transkripsiyon İşaretleri ve Kaynakça bölümleri hariç beş bölümden oluşmaktadır. Büke, bölümler hakkında aşağıdaki bilgileri vererek çalışmanın yöntemini aktarmıştır.

“Eski Anadolu Türkçesi döneminin kıymetli eserleri arasında yer alan Ferheng-nâme çalışmamızda öncelikle eser transkripsiyon edilerek Latin harflerine aktarılmıştır. Bu bölümde Kilisli Rifat'ın verdiği dipnotlar ve döneme ait kelimelerin anlamlarını verdiği diğer dipnotlar aynen aktarılmış sadece Kilisli Rifat'a katılmadığımız kısımlar kendi dipnotlarımızla ayrıca verilmiştir. Daha sonraki bölümde ise eserin detaylı gramer incelemesi yapılmış; eser imla, fonetik, ses olayları ve ekler yönüyle ele alınmıştır. Son olarak eserde geçen kelimelerin bir dizini hazırlanmış, dizin bölümünde kelimelerin metin içinde kullanımlarına göre ayrıca bir tasnif yapılmıştır.” (Büke, 2020)

Kitabın giriş kısmında yazar, Türk dilinin tarihsel süreç içerisindeki gelişimine dair kısa bilgiler vererek Eski Anadolu Türkçesi devrinin dil anlayışını açıklamıştır. Anadolu Selçuklu Devleti'nin Köseadağ Savaşı sonucunda fiilen sona ermesi, Anadolu'da bir siyasi boşluk oluşturmuş; bu boşlukta çeşitli beyliklerin ortaya çıkması, Anadolu'da Beylikler Dönemi olarak adlandırılan sürecin başlamasına neden olmuştur. Yirmiden fazla olan bu beylikler arasında Germiyanogulları, Karamanogulları, Aydınoğulları, Saruhanogulları ve Menteşeoğulları gibi beylikler, diğerlerine nazaran hem daha geniş toprakları kontrol etmiş hem de daha güçlü bir konumda bulunmuşlardır. (Büke, 2020). Dönemin yazılı eserlerindeki anlayışın genellikle tercüme eserler yönünde olduğu ve beyliklerin Türkçe üzerindeki etkisi yine bu bölümde ele alınmıştır.

Anadolu Beylikleri döneminde söz konusu beyliklerden birinde yaşamış olan ancak hayatına dair doğum yeri ve tarihi gibi temel bilgileri kesin olarak tespit edilemeyen Hoca Mes'ûd, kaleme aldığı eserlerle Türk diline ve edebiyatına önemli katkılarda bulunmuştur. Büke'nin inceleme konusu olan *Ferheng-nâme*'nin 1354–1355 yıllarında yazıldığı belirlenmiş

olup bu tespit Hoca Mes'ûd'un Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde yaşadığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Bu durum, eserin hem tarihî hem de dilsel açıdan taşıdığı önemi artırmaktadır.

Bostân'ın müellifi Sâdî-i Şîrâzî ile tercümenin yazarı Hoca Mes'ûd'a ilişkin biyografik ve edebî bilgilere kitabın ikinci bölümünde yer verilmiştir. Bu bölümde her iki şahsiyetin edebî kişilikleri, eserleri ve Türk edebiyatı açısından taşıdıkları değerler karşılaştırmalı bir çerçevede ele alınmaktadır. Ayrıca dönemin edebî üretiminde sıkça karşılaşılan müellif ve eser adlarındaki benzerliklerin yol açtığı karışıklıklara da dikkat çekilmektedir. Nitekim Türk edebiyatında birden fazla Ahmed adlı müellifin bulunması ve birden fazla *Süheyl-nâme*, diğer adıyla *Süheyl ü Nevbahâr* adlı eserin varlığı, bu karışıklığın somut örnekleri arasında yer almaktadır. Bu tür hususların açıklığa kavuşturulması hem eserlerin doğru şekilde tanımlanması hem de edebiyat tarihindeki kronolojik ve müelliflere dair sorunların giderilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. "... Âşık Çelebi'nin Süheyl ü Nevbahâr'ı 'Ahmed' adında birinin yazdığını belirtmesi ve Firdevsî'nin de Süheyl-nâme'yi Ahmed-i Dâî'nin yazdığını söylemesi, ortaya Hoca Mes'ûd'un dışında Ahmed-i Dâî tarafından telif edilmiş 'Süheyl-nâme' adıyla bir Süheyl ü Nevbahâr tercümesinin daha olduğu ihtimalini ortaya çıkarmaktadır." (Büke, 2020)

Büke, Hoca Mes'ûd'un hayatına dair mevcut belirsizlikleri, tarihî belgeler ve önceki araştırmalar ışığında ele alarak açıklığa kavuşturmaya çalışmıştır. Bu kapsamda Hoca Mes'ûd'un hangi bölgede yaşamış olabileceği ve yaklaşık yaşı gibi hususlar, farklı ilmî çalışmalarla karşılaştırmalı biçimde değerlendirilmiştir. Âşık Paşa ve Şeyhoğlu gibi dönemin önemli isimlerinin eserleri ile Cem Dilçin, Kilisli Rıfat ve Kemal Yavuz gibi araştırmacıların konuyla ilgili çalışmaları, mukayese edilen temel kaynaklar arasında yer almaktadır. Bu karşılaştırmalı yaklaşım hem biyografik verilerin sağlamlaştırılmasına hem de Hoca Mes'ûd'un edebî çevresinin daha net biçimde ortaya konulmasına katkı sağlamaktadır.

14. yüzyılda Anadolu'da Selçuklu Devleti'nin Moğol baskısı ve siyasi çözülme süreci sonucunda zayıflayıp yıkılmasının ardından, çeşitli beyliklerin kurulmasıyla birlikte Türkçe giderek resmî ve edebî bir dil hüviyeti kazanmıştır. Bu tarihî ve kültürel ortam, Türkçenin yazı dili olarak kullanım alanının genişlemesine ve tercüme faaliyetlerinin hız kazanmasına zemin hazırlamıştır. 14. yüzyılda yaşadığı kesinlik kazanan Hoca Mes'ûd'un günümüze iki eseri ulaşmıştır: *Süheyl ü Nevbahâr* ve *Ferheng-nâme* (Mengi, 2016). Bununla birlikte, müellifin hayatına dair bilgiler oldukça sınırlıdır. Hoca Mes'ûd, eserlerinde kendisiyle ilgili ayrıntılı biyografik bilgiler vermemiş; bu bilgiler daha çok yazarın ailesine mensup bazı kişilerin adları

ve eserlerin telif tarihleriyle sınırlı kalmıştır. Bu durum, dönemin birçok müellifinde olduğu gibi, Hoca Mes'ûd'un hayatının eserleri üzerinden dolaylı biçimde takip edilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda Büke'nin çalışması, sınırlı verilerden hareketle Hoca Mes'ûd'un hayatı ve edebî şahsiyetine dair daha tutarlı bir çerçeve çizmeyi amaçlaması bakımından, Eski Anadolu Türkçesi ve 14. yüzyıl Türk edebiyatı araştırmaları için önemli bir katkı niteliği taşımaktadır.

Ferheng-nâme'de yer alan "yidi yüz ü elli beşidi tamâm / ki târiði yazılı ûutar ôâs u éâm" (Büke, 2020) beyti, eserin M. 1354-1355 yıllarında tamamlandığını göstermektedir. Süheyl ü Nevbahar'da ise şairin babasının adının Mes'ûd olduğu kesindir. Şair tezkirelerinde ve farklı konularda kaleme alınmış çeşitli eserlerde *Süheyl ü Nevbahar* ve *Ferheng-nâme*'den söz edilse de Hoca Mes'ûd'un kimliğiyle ilgili ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır. *Süheyl ü Nevbahar*'ın iki nüshası, *Ferheng-nâme*'nin ise dört nüshası günümüze ulaşmıştır.

Çalışmanın asıl konusunu oluşturan nüshanın içerik ve biçim özelliklerine ilişkin ayrıntılı bilgiler, eserin ikinci bölümünde ele alınmaktadır. Bu bölümde nüshanın fiziksel yapısı, bölümlenme düzeni ve metnin genel kompozisyonu üzerinde durulmaktadır. Büke'nin tespitlerine göre söz konusu nüsha toplam 72 varaktan oluşmuş ve içerik bakımından 10 bölüm hâlinde düzenlenmiştir (Büke, 2020). Nüshanın başında yer alan Kilisli Rıfat ile Veled Çelebi'ye ait ön sözler, eserin tanıtımı ve tercüme sürecine dair önemli bilgiler sunmaktadır. Ayrıca metnin sonunda bulunan sözlük ve düzeltme bölümleri de yine bu isimler tarafından hazırlanmış olup metnin daha iyi anlaşılmasına ve okuma sürecinde karşılaşılan dil ve anlam güçlüklerinin giderilmesine katkı sağlamaktadır. Bu ek bölümler hem metnin ilmî değerini artırmakta hem de nüshanın yayıma hazırlanış sürecine ışık tutmaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde eserin transkripsiyonu yapılmıştır. Bu süreçte Büke, Kilisli Rıfat ve Veled Çelebi tarafından gerçekleştirilen önceki çalışmayı esas almış bu çalışmaya eklenmiş olan dipnotları yeniden değerlendirmiştir. Söz konusu dipnotlarda yer alan hatalı, eksik ya da yorum gerektiren açıklamalar, Büke tarafından eklenen yeni dipnotlarla ayrıntılı biçimde ele alınmış ve ilgili düzeltmeler yapılmıştır. Böylece transkripsiyon yalnızca metnin Latin harflerine aktarımını değil, aynı zamanda metnin anlamlandırılmasına yönelik eleştirel bir değerlendirmeyi de içermektedir.

Bu yönüyle çalışma, yalnızca 14. yüzyıla ait Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini ortaya koymakla kalmamış aynı zamanda 20. yüzyılda Anadolu yazı dilinde kullanılan

Türkçenin metni yorumlama ve açıklama biçimlerini de karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Bu durum, farklı dönemlere ait dil anlayışlarının ve söz varlığı algılarının metin üzerindeki yansımalarını izleyebilme imkânı sunmaktadır. Nitekim metinde geçen turumak sözcüğü, Kilisli Rıfat ve Veled Çelebi tarafından “mübâreze (çekişme)” anlamıyla açıklanmıştır. Ancak çalışmanın dizin kısmında bağlamdan hareket edilerek “durup düşünmek” (Büke, 2020) olarak belirtilmiştir. Büke’nin bu tür karşılaştırmalara dayanan açıklamaları, kelimelerin tarihsel anlam değişimlerini ve bağlama bağlı kullanım farklılıklarını ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Bu bağlamda çalışma hem tarihî Türk lehçeleri hem de söz varlığı ve anlam değişimleri üzerine yapılacak araştırmalar için sağlam bir hareket noktası oluşturabilecek nitelikte olup metin neşri ve dil incelemeleri alanına önemli katkılar sunmaktadır.

Kitabın dördüncü bölümünde eserin imla, fonetik ve morfolojik özellikleri ayrıntılı biçimde ele alınmıştır. Bu bölümde, metnin Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait dil bilgisel özellikleri belirgin şekilde ön plana çıkmaktadır. Özellikle /b/ > /v/ ses değişimi, /â/ > /v/ değişmesi ve söz sonundaki /â/ ünsüzünün düşmesi gibi fonetik özellikler, Eski Türkçeden ayrılan ve dönemin dil yapısını yansıtan önemli göstergeler arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra, eklerin kullanımı, fiil çekimleri ve isim tamlamalarının kuruluşu gibi morfolojik unsurlar da Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerini ortaya koymaktadır. Metinde Türkçe tamlama kurallarıyla oluşturulmuş sözcük gruplarının yoğunluğu, eserin dilinin büyük ölçüde Türkçe söz dizimi üzerine kurulduğunu göstermektedir. Ayrıca Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait söz varlığının zenginliği dikkat çekmekte; bu durum, metnin hem tarihî dil verileri açısından hem de Türkçenin sözlü ve yazılı geleneğinin izlenmesi bakımından önemli bir kaynak niteliği taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu özellikler, eserin yalnızca edebî bir tercüme olarak değil, aynı zamanda Eski Anadolu Türkçesinin ses, şekil ve söz varlığı özelliklerini bütüncül biçimde yansıtan bir dil belgesi olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Eserde dönemin yazı dili hakkında kapsamlı bilgiler sunulmuştur. Eski Anadolu Türkçesi dönemini Türk dilinin diğer lehçelerinden ayıran imla kalıplaşmaları, ses değişimleri gibi özellikler bu eserde açıkça görülmektedir. +dUr bildirme eki, +AvUz 1. çokluk şahıs eki gibi ekler vokallerinde bulunan yuvarlak vokaller korunurken -dI görülen geçmiş zaman eki ve -I belirtme hâli eki gibi ekler Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait dil özelliklerini barındırmaktadır.

Eserin son bölümünde ayrıntılı ve sistemli bir dizin yer almaktadır. Bu dizinde, Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin yanına parantez içinde A (Arapça) ve F (Farsça) kısaltmaları

eklenerek kelimelerin kökenleri belirtilmiştir. Böylece okur, metinde yer alan alıntı unsurların dil içindeki dağılımını ve kullanım sıklığını kolaylıkla takip edebilmektedir. Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait eserlerde sıklıkla karşılaşılan ikili yazım (imla farklılığı), *Ferheng-nâme*'de de belirgin biçimde görülmektedir. Çalışmada ikili yazım özelliği gösteren kelimelerin ayrı maddeler hâlinde değil, aynı madde başı altında değerlendirilmiş olması, eserin hazırlanışında izlenen ilmî yöntemi ve titizliği ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım hem metnin okunabilirliğini artırmakta hem de kelimelerin farklı yazım biçimleri arasındaki ilişkilerin daha net biçimde anlaşılmasını sağlamaktadır. Söz konusu titiz dizin çalışması sayesinde, özellikle Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait ses ve yazım özellikleri daha açık bir şekilde izlenebilmekte; bu durum eseri tarihî Türk dili araştırmaları açısından önemli bir başvuru kaynağı hâline getirmektedir. Ayrıca dizinin bu şekilde düzenlenmiş olması, ileride yapılacak karşılaştırmalı dil incelemeleri ve söz varlığı çalışmalarına da sağlam bir zemin sunmaktadır. Eski Anadolu Türkçesi döneminde kaleme alınan *Ferheng-nâme-i Sâdî* hem dönemin dil özelliklerini yansıtmaları hem de Anadolu'da yazılan ilk Bostan tercümesi olması bakımından büyük önem taşımaktadır. Kilisli Rifat ve Veled Çelebi'nin yayımladığı nüshayı esas alarak, onların dönemindeki değerlendirmeleri günümüz bilgi birikimiyle yeniden inceleyen, eseri transkribe edip ayrıntılı biçimde inceleyerek Türk dili ve edebiyatı alanına kazandıran Himmet Büke'ye teşekkür ediyoruz.

Kaynakça

Büke, H. (2020). *Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Bir Dil Yedigârı FERHENG-NÂME (Hoca Mesud)*. Ankara: Gazi Kitabevi.

İran Ansiklopedisi. (2025). *Bostân*. <https://www.iranicaonline.org/articles/bustan-sadi> (Erişim Tarihi: 06.01.2026)

Mengi, M. (2016). *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

